

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.01.2018, sp. zn. 25 Cdo 4994/2016, ECLI:CZ:NS:2018:25.CDO.4994.2016.1

Číslo: 31/2019

Právní věta: Žalobce, který uplatňuje nárok na náhradu škody na nemovitosti s tvrzením, že stavební činnost žalovaného mu způsobuje vlhnutí zdiva a otřesy a tím snižuje hodnotu nemovitosti, splní svou povinnost tvrzení ohledně vzniku škody i odkazem na znalecký posudek, v němž jsou konkrétně popsána jednotlivá poškození domu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.01.2018

Spisová značka: 25 Cdo 4994/2016

Číslo rozhodnutí: 31

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Žaloba

Předpisy: § 101 o. s. ř.

§ 420 obč. zák.

§ 420a obč. zák.

§ 79 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 3. 6. 2013, č. j. 22 C 293/2005-291, zamítl žalobu na zaplacení 9 298 663 Kč a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Žalobci se domáhali náhrady škody na žalovaných společnostech 1) a 2), které provedly výstavbu koridoru v úseku Ú. - D. v r. 2001 - 2003, a žalovaný 3) uvedenou stavbu projektoval. Následkem této stavby, jež sousedí s jejich domem, dochází k vlhnutí a podmáčení jejich domu, ke vzniku plísní a při průjezdu vlaků k otřesům a hluku. Stavebníkem koridoru a provozovatelem drážní dopravy byly České dráhy, a. s., které zajišťovaly provoz železniční dopravní cesty včetně modernizace traťového úseku, a k realizaci toho použily stavební a projektovou činnost žalovaných. Protože žalobci neprokázali, že jim škoda vznikla v souvislosti s provozní činností žalovaných, soud z důvodu nedostatku věcné pasivní legitimace žalovaných žalobu zamítl.

2. K odvolání žalobců Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 18. 2. 2015, č. j. 13 Co 42/2015-369, rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé potvrdil, změnil jej ve výroku o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky a vůči státu. Neztotožnil se se závěrem soudu prvního

stupně o nedostatku pasivní legitimace na straně žalovaných, neboť z hlediska odpovědnosti za škodu způsobenou provozní činností dle § 420a obč. zák. není podstatné, zda škodu způsobil osobně provozovatel nebo osoba, kterou provozovatel při své činnosti použil, tedy ten, kdo konkrétní škodu vyvolal. Provádění staveb patří k předmětu jejich podnikání, a pokud žalobci tvrdí, že v důsledku takové činnosti jim vznikla škoda, jedná se o odpovědnost za škodu způsobenou v souvislosti s podnikáním žalovaných v rámci jejich provozní činnosti. Žalovaný 3) neodpovídá dle § 420a obč. zák., neboť projekční činnost sama o sobě nemůže způsobit vlhkost, plísň, otřesy a hluk, jeho odpovědnost může být dána dle § 420 obč. zák. v případě, že by příčinou vzniku škody byly nedostatky či chyby v jím zpracovaném projektu stavby. Odvolací soud dospěl k závěru, že žalobě nelze vyhovět z důvodu, že žalobci neunesli břemeno tvrzení ohledně vzniku škody. V případě škody na majetku, popřípadě na věci se nahrazuje skutečná škoda a ušlý zisk. Skutečnou škodou se rozumí újma spočívající ve zmenšení majetkového stavu poškozeného reprezentující hodnoty, které by bylo nutno vynaložit, aby došlo k uvedení věci do předešlého stavu. Žalobci uvedli, že jim škoda vznikla na nemovitosti a v důsledku chyb na stavbě koridoru jde o vlhnutí zdiva a otřesy, což snižuje hodnotu nemovitosti, a následně odkázali na znalecký posudek, z něhož vyplynulo, že pro určení výše škody musí být vypracován projekt a rozpočet, náhrada škody sestává z nákladů na sanaci vlhkého zdiva, opravu dřevěných nosných konstrukcí a oddělení drážního tělesa od domu. Odvolací soud uzavřel, že žalobci ani po poučení dle § 118a o. s. ř. ze strany soudu neuvedli, v čem spočívá škoda, která jim měla vzniknout. Tvrdili, že jim vznikla škoda ve výši žalované částky, aniž by specifikovali, jak se tato částka projevila v jejich majetkové sféře. Tvrzená vlhkost, hluk a otřesy způsobené činností žalovaných však samy o sobě neznamenají negativní zásah do majetkové sféry žalobců a skutečnosti ohledně vzniku škody jako zásahu do majetkové sféry žalobců nevyplývají ani ze znaleckého posudku, na který žalobci odkazovali.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Tento rozsudek napadli žalobci dovoláním s tím, že napadený rozsudek závisí na vyřešení otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, a to ve výkladu § 101 odst. 1 písm. a) o. s. ř. o povinnosti tvrzení. Namítají, že odvolací soud nesprávně posoudil, zda žalobci splnili povinnost tvrzení ohledně specifikace způsobené škody, a nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že ze znaleckého posudku nevyplývají skutečnosti ohledně vzniku škody jako zásahu do jejich majetkové sféry. Poukazují na svá podání a na obsah znaleckého posudku, v němž jsou detailně popsány vady nemovitosti způsobené provozní činností žalovaných, a je uvedeno, že náhrada škody spočívá v nákladech na sanaci vlhkého zdiva, dřevěných nosných konstrukcí a oddělení drážního tělesa od domu. S poukazem na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. [21 Cdo 2725/2007](#), v němž byl vysloven názor, že není důvod k zamítnutí žaloby pro neunesení břemene tvrzení v situaci, že žalobce namísto opisu údajů z listiny navrhl provést touto listinou důkaz, žalobci dovozují, že svou povinnost tvrzení splnili. Navrhli, aby Nejvyšší soud rozsudky soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 1 k dalšímu řízení.

III.

Přípustnost dovolání

4. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas, osobami k tomu oprávněnými - účastníky řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupenými advokátem ve smyslu § 241 o. s. ř. a je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť odvolací soud se při řešení procesní otázky splnění povinnosti žalobce tvrdit rozhodné skutečnosti odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. Dovolání je vzhledem k tomu i důvodné.

IV.

Důvodnost dovolání

5. Podle ustanovení § 101 odst. 1 o. s. ř. jsou účastníci povinni zejména tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti; neobsahuje-li všechna potřebná tvrzení žaloba (návrh na zahájení řízení) nebo písemné vyjádření k ní, uvedou je v průběhu řízení.

6. Břemenem tvrzení se rozumí procesní odpovědnost účastníka řízení za to, že určitá skutková okolnost nemohla být prokázána, neboť vůbec nebyla účastníky tvrzena. Rozsah povinnosti tvrzení a rovněž důkazní povinnosti určuje skutková podstata hmotněprávní normy, jež má být aplikována. Jestliže účastník řízení netvrdil všechny rozhodné skutečnosti významné pro rozhodnutí, muselo být rozhodnuto o věci samé v jeho neprospěch.

7. Jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2008, sp. zn. [21 Cdo 2725/2007](#), na který dovolatelé poukazují, jestliže po poučení soudu prvního stupně podle ustanovení § 118a odst. 1 o. s. ř. žalobce nedoplnil vylíčení rozhodných skutečností opisem údajů z listin, které navrhl jako důkaz a které byly oběma účastníkům známy, jeho nečinnost v tomto směru nezakládá důvod k zamítnutí žaloby pro neunesení břemene tvrzení. Ve vztahu k těmto skutečnostem účastník splní svou povinnost tvrzení, kterou mu ukládá ustanovení § 101 odst. 1 písm. a) o. s. ř., již tím, že navrhne, aby tyto listiny byly provedeny jako důkaz k prokázání jeho tvrzení; není třeba, aby jednotlivé údaje z těchto listin opakoval, případně je opisoval. Na úplnost tvrzených právně významných skutečností je třeba usuzovat na základě předběžné právní kvalifikace skutkového děje, kterým žalobce odůvodňuje opodstatněnost svého nároku.

8. V dané věci odvolací soud uvedl, že vlhkost zdí, hluk a otřesy stavby jsou negativními vlivy činnosti žalovaných, které však samy o sobě nejsou negativním zásahem do majetkové sféry žalobců, což je v souladu s názorem vysloveným v rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [2 Cz 7/73](#), publikovaného pod č. 3/1974 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, z něhož plyne, že nelze přiznat náhradu za samotnou imisi, ale jen za škodu jí způsobenou. Odvolací soud však přehlédl, že žalobci nepožadují náhradu za samotný hluk přesahující dovolenou míru hlučnosti a rušící je v jejich vlastnickém a užívacím právu, nýbrž požadují náhradu za poškození jejich domu v důsledku toho, že železniční koridor byl žalovanými nesprávně vyprojektován a nesprávně postaven.

9. Bez ohledu, zda se jedná o odpovědnost žalovaných za pochybení, jež vedla ke škodě z hlediska § 420 obč. zák., nebo podle § 420a obč. zák., jak uvažoval i soud prvního stupně, základním předpokladem odpovědnosti žalovaných za škodu je způsobení škody, tedy snížení majetkového stavu žalobců, přičemž vzniklou škodu představuje již samotné snížení hodnoty nemovitosti. V daném případě je poškození popsáno i v závěrech znaleckého posudku Ing. D., jak je popsal soud prvního i druhého stupně, a to zejména praskliny zdí, narušení nosné konstrukce, poničené hrázní zdivo, dům není užitelný ani prodejný. Jiná otázka ovšem je výše škody, ohledně níž žalobci rovněž poukázali na znalecký posudek a uvedli, že výše je dána náklady na sanaci vlhkého zdiva, na opravu dřevěných konstrukcí a na oddělení drážního tělesa od domu. Nicméně výše škody se v řízení o náhradu škody zjišťuje v situaci, že základ nároku je prokázán.

10. Jestliže žalobci ke svému tvrzení o vzniku majetkové újmy poukázali na znalecký posudek, v němž jsou uvedeny základní skutečnosti, jež představují snížení majetkového stavu žalobců, a navrhli tento posudek jako důkaz k prokázání svých tvrzení, nelze přisvědčit odvolacímu soudu, že ve vztahu ke vzniku majetkové újmy chybí vylíčení rozhodných skutečností a že žalobci ani po poučení soudu podle ustanovení § 118a odst. 1 o. s. ř. nesplnili svou povinnost tvrzení, a nelze mu přisvědčit ani v tom, že ze závěrů znaleckého posudku, jak je popsal, nevyplývají „skutečnosti ohledně vzniku škody jako zásahu do majetkové sféry žalobců“.

11. Odvolací soud (stejně jako soud prvního stupně) po právní stránce posuzoval uplatněný nárok na náhradu škody ve vztahu k 1. a 2. žalovanému podle § 420a obč. zák. I když rozhodnutí odvolacího soudu lze v dovolacím řízení přezkoumat jen z důvodu vymezených v dovolání (§ 242 odst. 3 o. s. ř.) a

dovolací soud posuzuje jen ty právní otázky, které dovolatel označil, je třeba z hlediska vymezení rozsahu právně významných skutečností dodat, že předpokladem objektivní odpovědnosti podle § 420a obč. zák. není škoda vzniklá následkem protiprávního úkonu (porušení povinnosti), nýbrž určitá škodní událost vyvolaná provozní činností, byl-li škodlivý následek způsoben povahou této činnosti, tedy právě jejími typickými či charakteristickými vlastnostmi, jimiž se projevuje navenek. Není rozhodující, zda provozní činnost probíhala bezvadně, nýbrž podstatné je, zda právě svou povahou zapříčinila vznik škody. Škoda vyvolaná provozní činností je totiž důsledkem samotného charakteru určitého provozu.

12. Právní posouzení nároku na náhradu škody závisí na tom, jaká skutečnost je příčinou vzniku škody. Stavební činnost sama o sobě nezpůsobuje poškození okolních domů a popsaná škodní událost nenáleží ani k projevům, jimiž stavební činnost a projektová příprava působí navenek. Tvrdí-li žalobci, že ke škodlivým následkům došlo pochybením žalovaných při výstavbě, jednalo by se o odpovědnost za protiprávní úkon, pokud příčinou vzniklé škody byly určité nedostatky či chyby ve zpracovaném projektu a při vlastním provádění stavebních prací. Je proto třeba zvážit posouzení odpovědnosti žalovaných z pohledu obecné odpovědnosti za škodu podle § 420 obč. zák. (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. [25 Cdo 2429/2007](#)).

13. Z uvedených důvodů shledal Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu nesprávným, proto jej zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.).